

Comentariul operei literare Scrisoarea I

A aparut in Convorbiri literare la 1 februarie 1881 si este un poem de factura romantica, in care Eminescu trateaza teme tipic-romantice, cum sunt conditia omului de geniu, precum si aceea a nasterii, a evolutiei si a unei posibile stingeri a sistemului cosmic (tema abordata si in Rig-Veda).

in final, cand se revine la soarta geniului, Scrisoarea I dobandeste puternice accente satirice, ca de altfel si celelalte patru Scrisori construite pe conflictul dintre "real si ideal". De fapt, lirismului eminescian i-a trebuit intotdeauna un pretext pentru a se manifesta. Daca in poezia care deschide acest ciclu, poetul este preocupat de conditia omului de geniu intr-o societate marginita, incapabila de a intelege si pretui valorile superioare, in Scrisoarea II pretextul este transformarea poeziei intr-o forma a demagogiei politice; in Scrisoarea III sunt aduse critici vehemente falsului patriotism; in Scrisoarea IV si Scrisoarea V, profanarii sentimentului erotic.

Structura poemului este organizata pe doua coordonate fundamentale, asa dupa cum geniul apare in doua ipostaze. Prima, aceea de cugetator, da nastere unei profunde meditatie filosofice, pe cand cea de-a doua, care consta in relatia omului superior cu societatea omeneasca si cu posteritatea, conduce spre satira.

Poemul se remarca printr-o extraordinara bogatie de teme si motive, aceasta fiind pentru Eminescu o modalitate de a putea cobori la originile lumii sau de a sugera necuprinsul. El apeleaza in special la motivul contemplatiei pe care il pune sub zodia timpului ireversibil pentru om, timp care cuprinde trei motive: fugit irreparabile tempus, fortuna labilis si vanitas-vanitatum.

Omul este vazut in opozitie cu luna care este o zeitate omniprezenta si oniscienta, aflata si ea sub semnul eternitatii, adica al timpului universal fara inceput si sfarsit. In partea intai sunt introduse doua motive romantice foarte dragi poetului: motivul timpului bivalent -timpul individual: "Doar ceasornicul urmeaza lunga timpului carare" si timpul universal - reprezentat prin motivul lunii: "Ea din noaptea amintirii o vecie-ntreaga scoate".

Astrul selenar este prezent si in partea a doua a Scrisorii I, unde apare ca un astru tutelar atat al faptelor meschine, cat si al celor nobile. Aceasta parte, care are o structura de sine statatoare, devine fascinanta prin multitudinea ideilor, sugestiilor si motivelor.

Omul, care aici are mai multe ipostaze, are menirea de a introduce motivul identitatii fiintelor in fata mortii. Sustinand aceasta idee de sorginte schopenhaueriana, poetul afirma: "si pe toti ce-n asta lume sunt supusi puterii sortii/ Deopotriva-i stapaneste raza ta si geniul mortii". Apoi se ocupa de soarta vitrega a geniului: "Uscativ asa cum este, garbovit si de nimic,/ Universul fara margini e in degetul lui mic".

Urmeaza cea de-a treia parte in care cosmogonia se desfasoara sub semnul simetriei, al echilibrului, de la imaginea de ansamblu a increatului la creatia universala unde se gaseste si

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

lumea noastra: "Musti de-o zi pe-o lume mica de se masura cu cotul". Moartea cosmosului, sugestiv evocata, se concentreaza in versul: "Timpul mort si-ntinde trupul si devine vecinicie..."

Problematica geniului este din nou abordata in partea a patra, dar de data aceasta indirect, pentru ca dascalul nu mai mediteaza la universul cosmic, ci la lumea terestra, el referindu-se la identitatea oamenilor cu ei insisi, dar si cu intreaga omenire: "Unul e in toti, tot astfel, precum una e in toate".

Tot aici Eminescu releva faptul ca soarta vointelor marunte este de a se lovi de destinul timpului ireversibil: "Ce-o sa-i pese soartei oarbe ce vor ei sau ce gandesc?"

Ocupandu-se de conditia omului superior, poetul devine la fel de virulent ca si in Scrisoarea III.

Geniul, care a revarsat lumina asupra lumii, nu va avea parte decat de judecata nedreapta a posteritatii, dispusa sa gaseasca operei lui "pete multe, rautati si mici scandale". Aceasta evaluare injusta a operei geniale este iminenta, deoarece singura clipa sigura este cea prezenta: "si cand propria ta viata singur n-o stii pe de rost/, O sa-si bata altii capul s-o patrunza, cum a fost?"

De-a lungul poeziei apar si alte idei schopenhaueriene: ironia romantica, pesimismul sunt foarte bine relevate in versurile: "Poti zidi o lume-ntreaga, poti s-o sfarmi... orice-ai spune,/ Peste toate o lopata de tarana se depune", iar deosebirile dintre ambitia puterii politice "Mana care au dorit sceptrul..." si gandirea geniala se vor sterge si ele in perspectiva mortii: "incap bine-n patru scanduri".

Dupa toate aceste reflectii filosofice se revine in partea a cincea la motivele initiale, contemplarea lumii intregi se realizeaza la lumina lunii.

Ca si in alte creatii ale sale (de exemplu, Sarmanul Dionis), Eminescu reuseste in Scrisoarea I sa imbine, in modul cel mai firesc, filosofia cu literatura, deci adevarurile filosofice imbraca gingasa haina a sensibilitatii artistice.

La nivel artistic, poetul foloseste cu maiestrie tropii: comparatia dezvoltata, metafora: "lunga .carare", "stapana marii", iar pentru ca ideile abstracte sa devina concrete este intrebuintata metafora interogativa: "Fu prapastie? genune? Fu noian intins de ape?".

La Eminescu chiar si rima are o functie metaforica: "fiinta" rimeaza cu "vointa", "lata-l" cu "Tatal", "raza" cu "vaza".

Exista situatii cand avem de-a face cu negarea cuvantului anterior printr-o particula negativa: "patruns" - "nepatruns", cu schimbarea frecventa a modurilor: "de vazut", "s-o vaza" sau cu derivarea aceleiasi radacini "impacata", "pace".

Asa cum afirma Tudor Vianu, aceasta limba, necultivata pana la Eminescu, devine in mana poetului nostru un instrument foarte docil.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari

<http://referatenoi.ro>

Asadar, poezia Scrisoarea I, in care tema cugetatorului de geniu este vazuta dintr-o alta perspectiva decat in Luceafarul sau imparat si proletar, este "cea mai bogata si. mai stralucitoare imagine a zidirii lumii" (Ion Alecsandri).